

UNIWERSYTET MEDYCZNY
W BIAŁYMSTOKU

Rektor

ul. J. Kilińskiego 1, 15-089 Białystok
tel. 85 748 5403, 5404
e-mail: rektor@umb.edu.pl

Białystok, 28.01.2022 r.

Szanowny Pan

Prof. dr hab. Michał Witt,

Przewodniczący

Komitetu Genetyki Człowieka

i Patologii Molekularnej PAN

Szanowny Panie Przewodniczący,

Szanowni Państwo,

Dziękujemy bardzo za przesłanie nam stanowiska Komitetu Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej Polskiej Akademii Nauk z dnia 16.01.2022. Przyjęliśmy je ze zrozumieniem, gdyż odpowiada ono również naszemu oglądowi sytuacji. My również z dużym zaniepokojeniem przyjmowaliśmy szereg medialnych informacji przesadnie i wybiórczo eksponujących rolę czynnika genetycznego w patogenezie ciężkiego przebiegu klinicznego COVID-19. Zwracaliśmy uwagę na to, że w porównaniu z paroma innymi podobnymi badaniami prowadzonymi za granicą (w tym z naszym udziałem), nasze prace wykazały, że spośród kilku proponowanych w badaniach światowych wariantów genetycznych w populacji polskiej istotną rolę odgrywa przede wszystkim wariant genu LZTFL1. Co jednak kluczowe, od początku, we wszystkich naszych wypowiedziach publicznych kładliśmy szczególny nacisk na decydującą rolę innych niż genetyczne czynników, czyli przede wszystkim zaawansowanego wieku, nadwagi i otyłości oraz płci męskiej. Czynniki genetyczne są niewątpliwie bardzo interesujące, ale w tej swoistej hierarchii ryzyka plasuje się jednak zdecydowanie poza tą pierwszą „trójką”. Niestety, w znakomitej większości przypadków nie mieliśmy żadnego wpływu na treść wielu przerysowanych przekazów medialnych, które powstawały wielokrotnie bez naszego udziału czy akceptacji.

Zainteresowanie mediów wywołane zostało przede wszystkim konferencją prasową z udziałem Ministra Zdrowia i Prezesa Agencji Badań Medycznych. Oczywiście jest, że dzielenie się nawet ogólnie przedstawionymi wynikami badań własnych w czasie, gdy przygotowany manuskrypt nie może być jeszcze wysłany do publikacji ze względu na trwające wciąż prace nad zgłoszeniem patentowym nie jest dla autorów badania sytuacją komfortową - nawet jeśli zostało ono formalnie zakończone. Z uwagi jednak na narastanie kolejnej fali zakażeń, dramatycznie wysoki odsetek osób niezaszczepionych i wciąż obecny w społeczeństwie brak świadomości zagrożeń związanych z COVID-19, zostaliśmy zobowiązani przez MZ i ABM (czyli instytucje finansujące badanie) do podzielenia się w imię interesu publicznego jego ogólnymi wynikami już na tym etapie. Celem prezentacji miało być bowiem przekazanie opinii publicznej kolejnych dowodów na to, że niezaszczenie się jest niezwykle ryzykownym posunięciem - z uwagi na powszechną obecność wielu czynników ryzyka, bynajmniej nie tylko tych uwarunkowanych genetycznie. Co ważne, otrzymaliśmy wiele sygnałów od indywidualnych

osób i niektórych mediów wyrażających wdzięczność za przypomnienie i podkreślenie przede wszystkim konieczności szczególnej ochrony osób starszych i tych z problemem nadwagi/otyłości. Ubolewamy jednak, że powierzchowne potraktowanie tego tematu przez pozostałe media doprowadziło do wybiórczego przekazywania opinii publicznej wyników naszych badań i prezentowania nigdy niewyglaszanych przez nas nader optymistycznych planów rozwiązania większości pandemicznych problemów kraju za pomocą testów genetycznych. Oczywiście, że nie taki był nasz przekaz, podkreślaliśmy i podkreślamy konieczność kompleksowej oceny wszystkich istotnych czynników ryzyka. To między innymi szczegółowe i kompleksowe podejście do tematu cechuje nasze badanie, podobnie jak leżąca u jego podstawy wciąż trudna do osiągnięcia bardzo bliska współpraca klinicystów, genetyków i bioinformatyków z całego kraju. To te czynniki decydowały o pozytywnej opinii recenzentów opiniujących nasz wniosek. Poza tym, członkowie naszego Zespołu uczestniczyli w opracowaniu wyników badania międzynarodowego konsorcjum *COVID-19 Host Genomics Initiative*, które opublikowano w *Nature*, *New England Journal of Medicine* i *Human Genetics*. Co ważne, przeprowadzenie tylu szczegółowych analiz w populacji 1400 polskich pacjentów było możliwe tylko dzięki niezwyklej determinacji i woli współpracy wielu lekarzy i naukowców niezbędnej szczególnie w trudnym pierwszym roku pandemii. W poczuciu odpowiedzialności, w przestrzeni publicznej prezentowaliśmy tylko informacje na temat tych czynników ryzyka, które w analizie statystycznej osiągały bardzo wysoki poziom istotności (od E-06 do E-27). Fakt przeprowadzenia tych badań w polskiej populacji upoważnia nas także do stwierdzenia, że mają one przede wszystkim bardzo duże znaczenie dla mieszkańców naszego kraju i tworzą podstawę do tworzenia sprawdzonych lokalnie rozwiązań o charakterze edukacyjnym i promocyjnym. I dlatego cieszą nas plany wykorzystania w najbliższej przyszłości wyników naszych badań dotyczących wpływu wieku, otyłości i płci męskiej na przebieg COVID-19 do stworzenia rozwiązań informatycznych stanowiących kolejną zachętę do podjęcia decyzji o zaszczepieniu się. Mają być one dostępne powszechnie i za darmo na publicznych platformach internetowych przeznaczonych dla pacjentów tak, by stać się opartym o badania populacji polskiej uzupełnieniem kampanii na rzecz szczepień.

Szanowni Państwo, przed kilkoma miesiącami, z dużym uznaniem i zrozumieniem przyjęliśmy stanowisko KGCI PM PAN w sprawie testów genetycznych i badań genomowych zlecanych za granicą. Zgadzamy się całkowicie, że takie badania trzeba wykonywać przede wszystkim w kraju. Zapewniamy Państwa, że w naszej uczelni pozostaniemy orędownikami wykonywania kolejnych badań integrujących dane kliniczne i genomiczne w wielu grupach polskich pacjentów z chorobami cywilizacyjnymi. Kontynuujemy także nasze badania walidacyjne w obszarze COVID-19, z uwzględnieniem roli szczepień, przebytego zakażenia czy zmieniających się dominujących wariantów SARS-CoV-2. Traktujemy to jako przedłużenie naszego zobowiązania naukowego, choć nie ukrywamy, że życzymy sobie i Państwu, by wyniki wszystkich badań na temat COVID-19 stały się wreszcie przedmiotem debaty naukowej o szczęśliwie minionej pandemii.

Z wyrazami szacunku,
Pierwszy Zastępca Rektora
Uniwersytetu Medycznego
w Białymstoku

